

УДК 615.1:364.692]:339.13.021:615.2-053.2

<https://doi.org/10.24959/sphhcj.19.141>

Г. М. ЮРЧЕНКО

Національний фармацевтичний університет

АНАЛІЗ ВИТРАТ НА ФАРМАЦЕВТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НОВОНАРОДЖЕНИХ В УКРАЇНІ

Мета: проведення аналізу витрат на фармацевтичне забезпечення новонароджених в Україні.

Матеріали та методи: дані Державного реєстру лікарських засобів України, електронна база даних інформаційно-пошукової програми «Моріон» та прайс-листи щотижневика «Аптека» станом на 15 грудня 2018 р.; були використані логічний, системно-аналітичний, математико-статистичний та порівняльний методи аналізу.

Результати дослідження. Аналіз переліку фармацевтичного забезпечення для новонароджених показав, що він складається приблизно з 80 % парафармацевтичного товару і 20 % лікарських засобів. Проведений порівняльний аналіз ефективності та доступності фармацевтичного забезпечення новонароджених в Україні показав, що середня загальна сума витрат склала близько 12600 грн на місяць, а коефіцієнт доступності – 1,39.

Висновки. Результати проведеного аналізу можуть бути використані при формуванні матеріальної допомоги новонародженим в Україні для поліпшення якості фармацевтичного забезпечення, розширення необхідного асортименту, підвищення доступності.

Ключові слова: фармацевтичне забезпечення; лікарські засоби; парафармацевтичний товар; витрати; новонароджені.

G. M. IURCHENKO

ANALYSIS OF THE EXPENSES ON PHARMACEUTICAL PROVISION OF NEWBORNS IN UKRAINE

Aim. To analyze the expenses on pharmaceutical provision of newborns in Ukraine.

Materials and Methods. Data from the State Register of Medicines of Ukraine, the electronic database of the Morion information retrieval program and the price lists of the weekly "Pharmacy" as of December 15, 2018; logical, system-analytical, mathematical-statistical and comparative methods of analysis were used.

Results. The analysis of the list of pharmaceutical provision for newborns has shown that it consists of approximately 80% of the parapharmaceutical products and 20% of medicines. A comparative analysis of the effectiveness and availability of pharmaceutical supply of newborns in Ukraine has demonstrated that the average total cost is about 12600 UAH per month, and the availability factor is 1.39.

Conclusions. The results of the analysis conducted can be used when forming the financial aid for newborns in Ukraine to improve the quality of pharmaceutical provision, expand the range of products needed, and increase their availability.

Key words: pharmaceutical provision; medicines; parapharmaceutical products; expenses; newborn babies.

Г. Н. ЮРЧЕНКО

АНАЛИЗ ЗАТРАТ НА ФАРМАЦЕВТИЧЕСКОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ НОВОРОЖДЕННЫХ В УКРАИНЕ

Цель: проведение анализа затрат на фармацевтическое обеспечение новорожденных в Украине.

Материалы и методы: данные Государственного реестра лекарственных средств Украины, электронная база данных информационно-поисковой программы «Морион» и прайс-листы еженедельника «Аптека» по состоянию на 15 декабря 2018 г.; были использованы логический, системно-аналитический, математико-статистический и сравнительный методы анализа.

Результаты исследования. Анализ перечня фармацевтического обеспечения для новорожденных показал, что он состоит примерно из 80 % парафармацевтического товара и 20 % лекарственных средств. Проведенный сравнительный анализ эффективности и доступности фармацевтического обеспечения новорожденных в Украине показал, что средняя общая сумма затрат составила около 12600 грн в месяц, а коэффициент доступности – 1,39.

Выводы. Результаты проведенного анализа могут быть использованы при формировании материальной помощи новорожденным в Украине для улучшения качества фармацевтического обеспечения, расширения необходимого ассортимента, повышения доступности.

Ключевые слова: фармацевтическое обеспечение; лекарственные средства; парафармацевтический товар; затраты; новорождённые.

Постанова проблеми. Головними пріоритетами європейської стратегії «Здоров'я-2020» є орієнтація систем охорони здоров'я на високу якість і доступність медичної і фармацевтичної допомоги, загальне охоплення населення [1-3]. Відповідно до Національної лікарської політики держава має забезпечувати загальний доступ до основних лікарських засобів на підставі раціонального відбору, доступних цін і відповідного фінансування [2-4]. Охорона здоров'я дітей, як невід'ємна складова державної системи материнства і дитинства, є пріоритетним завданням суспільного розвитку всіх країн світу, її вирішення потребує особливої уваги до великого комплексу проблем, пов'язаних із захистом здоров'я матері і дитини.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання раціонального використання товарів аптечного асортименту як із фармакотерапевтичного, так і з економічного погляду не втрачають актуальності. У працях розглядаються питання удосконалення державного регулювання цін, раціонального відбору і використання товарів аптечного асортименту [3-5].

Вирішення не виділених раніше частин загальної проблеми. На сучасному етапі питання раціонального використання товарів аптечного асортименту відображено у працях відомих вітчизняних та зарубіжних авторів А. А. Котвіцької, А. С. Немченко, К. Л. Косяченка та інших, в яких розглядаються питання удосконалення державного регулювання цін, раціонального відбору і використання ОЛЗ й ефективності формулярної системи [3-5]. Проведення аналізу витрат на фармацевтичне забезпечення новонароджених в Україні на цей час не досліджувалось і тому видається актуальним та необхідним.

Формування цілей статті. У зв'язку з вищевикладеним метою роботи було проведення аналізу витрат на фармацевтичне забезпечення новонароджених в Україні.

Викладення основного матеріалу дослідження. Для реалізації цієї мети були визначені такі завдання:

- проаналізувати й узагальнювати дані літератури про основні напрямки фармацевтичної допомоги новонародженим в Україні;

- провести структурний аналіз асортименту лікарських і парафармацевтичних засобів, що необхідні новонародженим на першому році життя;
- провести порівняльний аналіз ефективності та доступності фармацевтичного забезпечення новонароджених в Україні. Об'єктом дослідження були фармацевтичні заклади, в асортименті яких є всі необхідні лікарські та парафармацевтичні засоби для ефективної фармацевтичної допомоги новонародженим.

Предметом дослідження стали переліки лікарських засобів і парафармацевтичного товару, необхідних для новонароджених [5].

На першому етапі наших досліджень ми провели аналіз асортименту аптеки, який пропонується відповідно до існуючого попиту для ефективного фармацевтичного забезпечення новонароджених в Україні. Аналіз показав, що на сьогоднішній день перелік складається з 80 % парафармацевтичного товару і 20 % з лікарських засобів. Аналіз переліку лікарських засобів, необхідних для новонароджених показав, що він ділиться на протимікробні засоби для системного застосування – 55 %, засоби, які застосовуються при функціональних шлунково-кишкових розладах – 15 %, антигістамінні засоби для системного застосування – 15 %, нестероїдні протизапальні та протиревматичні засоби, похідні пропіонової кислоти – 10 %, протизастудні препарати (ГРЗ, грип, ЛОР) – 5 % (рис.).

Проведений аналіз показав, що основний напрям витрат пов'язаний із вакцинацією [6, 7].

Імунітет припускає боротьбу організму з інфекційними захворюваннями і сторонніми білками. Умовно його можна розділити на загальний і специфічний. Під загальним розуміються усі захисні системи організму – від лімфатичної системи до шкірних покривів і слизових оболонок. Загальний імунітет може бути досить сильний для того, щоб протистояти захворюванням, від яких прищеплюють дитину, але не завжди. Для боротьби з конкретними інфекціями потрібні певні антитіла, які виробляються специфічним імунітетом. У його формуванні бере участь вакцинація: так само як і під

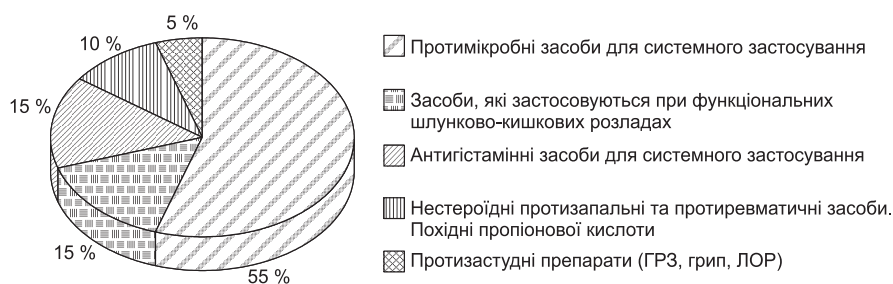

Рис. Аналіз переліку лікарських засобів, необхідних для новонароджених

час хвороби, після уведення сироватки організмом починається вироблення антитіл проти інфекції. Вакцинація не гарантує на 100 %, що прищеплена дитина не захворіє під час епідемії, але, якщо це станеться, вона перенесе хворобу легше, оскільки в її крові будуть відповідні антитіла [8, 9].

Результати аналізу парафармацевтичного переліку, необхідного для новонароджених, показали, що він складається з памперсів – 30 %, дитячого харчування – 25 %, каш – 15 %, фруктових пюре – 10 %, засобів для годування тощо. Проведений нами аналіз асортименту дитячого харчування, необхідного для новонароджених, показав, що найбільшу частку (30 %) склали дитячі пюре, потім суміші (25 %) та ін.

Дослідження парафармацевтичного асортименту для немовлят свідчить про те, що він представлений такими фірмами, як Pampers, Huggies, Bibicall, Gerber та ін.

Аналіз літературних даних свідчить про те, що при розрахунку необхідної кількості

парафармацевтичного асортименту для немовлят важливо враховувати грудне вигодовування, при якому додавання молочних сумішей до півроку здебільшого не використовується. Розрахунок середньої вартості на місяць парафармацевтичного асортименту для немовлят показав, що найбільша сума витрат необхідна для придбання памперсів. У середньому їх потрібно 240 шт. на місяць. Вартість дитячого харчування буде залежати від грудного вигодовування. Середня вартість на місяць склала 4635 грн (табл. 1).

Аналіз асортименту лікарських засобів для новонароджених показав, що він відносно малий, якщо немає будь-яких первинних ускладнень у здоров'ї новонародженого, середня вартість витрат на придбання необхідних лікарських засобів складає 800 грн (табл. 2). На наш погляд, найбільші витрати для надання фармацевтичної допомоги новонародженим необхідні для вакцинації, тому ми провели аналіз необхідної вакцинації для новонароджених.

Таблиця 1

РОЗРАХУНОК СЕРЕДНЬОЇ ВАРТОСТІ НА МІСЯЦЬ ПАРАФАРМАЦЕВТИЧНОГО АСОРТИМЕНТУ ДЛЯ НЕМОВЛЯТ

Найменування		Середня ціна, грн	Кількість на місяць	Сума, грн
Памперси № 1		7,0	240	1680,00
Дитяче харчування	При 4-5-разовому годуванні	460	6-7 уп.	2990,00
	При 2-разовому годуванні + 2 рази грудне молоко	460	3-4 уп.	1610,00
	При 1-разовому годуванні + 3-4 рази грудне молоко	460	1-2 уп.	690,00
Дитячі каші	При 2-разовій добавці до годування	79,00	1 уп.	79,00
	При 1-разовій добавці до годування	79,00	0,5 уп.	39,50
Дитяче печиво	За необхідності і бажання	57,00	1 уп.	57,00
Дитяче фруктове пюре	За необхідності і бажання	34,00	7 уп.	238,00
Засоби для годування (пляшечки – мінімум 3 шт., соски та ін.)		1000,00	1 уп.	1000,00
Разом				4635,00

Таблиця 2

АНАЛІЗ АСОРТИМЕНТУ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ ДЛЯ НОВОНАРОДЖЕНИХ

Найменування	Середня ціна, грн	Кількість на місяць	Сума, грн
Desitin крем дитячий від попрілоостей 50 мл, Pfizer Inc.	105,62	1 уп.	105,62
Бепантен крем 5 % по 30 г, GP Grenzach Produktions GmbH	112,00	1 уп.	112,00
BioGaia краплі 5 мл, ТУПЕК АБ	313,94	1 уп.	313,94
Еспумізан Бебі краплі 40 мг/1 мл фл. 30 мл, Берлін-Хемі	105,65	1 уп.	105,65
Нурофен форте сироп 100 мл апельс., Reckitt Benckiser Healthcare International	102,50	1 уп.	102,50
Ефералган сироп 90 мл, UPSA	91,93	1 уп.	91,93
Разом			831,64

Таблиця 3

РОЗРАХУНОК СЕРЕДЬОГО РІВНЯ ЗАГАЛЬНИХ ВИТРАТ НА ФАРМАЦЕВТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НОВОНАРОДЖЕНИХ

Найменування		Сума, грн	Сума, \$ США
Лікарські засоби	для вакцинації	5710,00	226,58
	інші	831,64	33,00
Парафармацевтичний товар		4635,00	183,90
Разом:		11176,64	443,48
Частка лікарських засобів у загальній витраті		58,5 %	
Частка парафармацевтичного товару в загальній витраті		41,5 %	
Коефіцієнт доступності		1,057	

Аналіз асортименту протимікробних засобів для системного застосування показав, що їх досить багато. Найдорожча вакцина – для профілактики дифтерії, кашлюка [10, 11].

На останньому етапі наших досліджень було проведено розрахунок середнього рівня загальних витрат на фармацевтичне забезпечення новонароджених та розраховано коефіцієнт доступності. Загальна сума витрат склала 11176,64 грн, зокрема майже 60 % це лікарські засоби і 40 % парафармацевтичний товар. Коефіцієнт доступності при середній зарплаті у вересні в Україні 10573 грн склав 1,057 [12] (табл. 3).

Висновки і перспективи подальших досліджень

1. Аналіз даних літератури про основні напрямки фармацевтичної допомоги новонародженим в Україні показав, що для цієї категорії необхідні і лікарські засоби, і парафармацевтичні товари.

2. Аналіз переліку фармацевтичного забезпечення для новонароджених свідчить про те, що він складається приблизно з 80 % парафармацевтичного товару і 20 % лікарських засобів.

3. Проведений структурний аналіз асортименту лікарських і парафармацевтичних засобів, необхідних новонародженим на першому році життя, свідчить про те, що він досить широкий і представлений вакцинами, антибіотиками, лікарськими засобами для лікування харчових розладів, кашлю та ін., а також парафармацевтичним товаром: памперсами, кашами, дитячим харчуванням, фруктовими пюре й іншими товарами аптечного асортименту.

4. Проведений порівняльний аналіз ефективності та доступності фармацевтичного забезпечення новонароджених в Україні показав, що середня загальна сума витрат склала 11176,64 грн на місяць, а коефіцієнт доступності – 1,057.

Конфлікт інтересів: відсутній.

Перелік використаних джерел інформації

1. Здоров'я-2020 : Основи Європейської стратегії у підтримку дій всієї держави і суспільства в інтересах здоров'я і благополуччя. – Копенгаген : ЄРБ ВООЗ, 2012.
2. Устюгова, А. М. Методические подходы к совершенствованию организации лекарственного обеспечения новорожденных детей в условиях стационара : автореф. дис. канд. фармац. наук / А. М. Устюгова. – М., 2009. – 24 с.

3. Essential Medicines Are More Available than Other Medicines around the Globe / Y. T. Bazargani, M. Ewen, A. de Boer, H. G. M. Leufkens, A. K. Mantel–Teeuwisse // PLoS ONE. – 2014. – Vol. 9 (2). – P. e87576. doi : 10.1371/journal.pone.0087576.
4. Немченко, А. С. Науково-методичні підходи до вдосконалення системи цін на лікарські засоби у сучасних умовах економічної кризи / А. С. Немченко, І. В. Кубарева, К. Л. Косяченко // Запорозький медичний журнал. – 2009. – № 5. – С. 122–125.
5. Роль оценки медицинских технологий в ценовой политике / К. Wendykowska, M. Władysiuk, K. Bondaryk, M. Budasz–Świdarska, G. Ofierska–Sujkowska, K. Łanda // Практичні аспекти впровадження оцінки технологій охорони здоров'я в Україні : матеріали міжнар. наук.–практ. конф., м. Київ, 5–6 берез. 2013 р. – К., 2013. – С. 70–82.
6. Белоусов, Ю. Б. Клинические исследования в педиатрической практике / Ю. Б. Белоусов, А. Н. Грацианская // Фарматека. – 2015. – № 1 (155). – С. 15–18.
7. Воробьев, П. А. Формуляр лекарственных средств для педиатрии необходим / П. А. Воробьев // Фармацевтический вестник. – 2017. – № 9 (456). – С. 6.
8. Комбинированные вакцины в национальных календарях профилактических прививок для детей в Беларуси, Казахстане, России и Украине / А. А. Баранов, А. В. Горелов, В. И. Задорожная и др. // Педиатрическая фармакология. – 2017. – Т. 4. № 1. – С. 6–18.
9. Особенности применения лекарственных средств у детей: клинико–фармакологические аспекты / В. Г. Кукес, Н. Н. Володин, Д. А. Сычев, И. Э. Коман // Вестник педиатрии, фармакологии и нутрициологии. – 2006. – Т. 3, № 1. – С. 16–23.
10. Кирсанов, Д. Аптечный рынок Украины по итогам 2015 г.: Helicopter View [Электронный ресурс] / Д. Кирсанов // Ежедневник «Аптека». – 2016. – № 1023 (2). – Режим доступа : <http://www.apteka.ua/article/358052>
11. Кирсанов, Д. Бриф–анализ фармынка: итоги апреля 2016 г. [Электронный ресурс] / Д. Кирсанов // Ежедневник «Аптека». – 2016. – № 1040 (19). – Режим доступа : <http://www.apteka.ua/article/372763>
12. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>

References

1. *Health 2020: Fundamentals of the European Strategy to support the actions of the entire state and society in the interests of health and well-being.* (2012). – Copenhagen: WHO WHO,.
2. Ustiuhova, A. M. (2009). Metodicheskie podkhody k sovershenstvovaniuu organizatsii lekarstvennogo obespecheniia novorozhdennykh detei v usloviiakh statcionara [Methodical approaches to improving the organization of drug provision of newborns in the hospital]. *Extended abstract of candidate's thesis.* Moscow, 24.
3. Bazargani, Y. T., Ewen, M., Boer, A. de, Leufkens, H. G. M., Mantel–Teeuwisse, A. K. (2014). Essential Medicines Are More Available than Other Medicines around the Globe. *PLoS ONE*, 9 (2), e87576. doi: 10.1371/journal.pone.0087576.
4. Nemchenko, A. S., Kubarieva, I. V., Kosiachenko, K. L. (2009). *Zaporozhskyy medytsynskyy zhurnal*, 5, 122–125.
5. Wendykowska, K., Władysiuk, M., Bondaryk, K., Budasz–Świdarska, M., Ofierska–Sujkowska, G., Łanda, K. (2013). Proceeding from *Praktychni aspekty vprovadzhennia otsinky tekhnolohii okhorony zdorovia v Ukraini: materialy mizhnarodnoi naukovo–praktychoi konferentsii (5–6 bereznia 2013 r.)* (pp. 70–82). Kyiv.
6. Belousov, Yu. B., Gracianskaia, A. N. (2015). *Farmateka*, 1 (155), 15–18.
7. Vorobev, P. A. (2017). *Farmatsevticheskii vestnik*, 9 (456), 6.
8. Baranov, A. A., Gorelov, A. B., Zadorozhnaia, V. I. at al. (2017). *Pediatricheskaia farmakologiya*, 4 (1), 6–18.
9. Kukes, V. G., Volodin, H. H., Sychev, D. A., Koman, I. E. (2006). *Vestnik pediatrii, farmakologii i nutritsiologii*, 3 (1), 16–23.
10. Kirsanov, D. (2016). *Ezhenedel'nik "Apteka"*, 1023 (2). Available at: <http://www.apteka.ua/article/358052>.
11. Kirsanov, D. (2016). *Ezhenedel'nik "Apteka"*, 1040 (19). Available at: <http://www.apteka.ua/article/372763>
12. *State Statistics Service of Ukraine.* Available at: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

Відомості про автора:

Юрченко Г. М., кандидат фармацевтичних наук, доцент кафедри організації та економіки фармації, Національний фармацевтичний університет (<https://orcid.org/0000-0001-9645-0599>). E-mail: economica@nuph.edu.ua

Information about author:

Iurchenko G. M., Candidate of Pharmacy (PhD), associate professor of the Department of Organization and Economics of Pharmacy, National University of Pharmacy (<https://orcid.org/0000-0001-9645-0599>). E-mail: economica@nuph.edu.ua

Сведения об авторе:

Юрченко Г. Н., кандидат фармацевтических наук, доцент кафедры организации и экономики фармации, Национальный фармацевтический университет (<https://orcid.org/0000-0001-9645-0599>). E-mail: economica@nuph.edu.ua

Надійшла до редакції 19.01.2019 р.